

Gemma Riba fa el parlament de cloenda acompanyada de Gilbert Saboya, Josep Dallerès, Hedva Ser i Olga Gelabert al pati de l'era Rossell.

Casa Rossell obre les portes al diàleg entre cultures d'Art Camp

Tema / pàgines 3-4

La Trobada internacional d'artistes es proposa com un model de pau exportable a altres països

Una selecció de 60 pintures de les diferents edicions viatjaran a la seu de les Nacions Unides a Nova York

Medi ambient / pàgina 8

Una xarxa de calor permetrà redistribuir l'energia per a calefacció i aigua calenta als edificis públics

Entrevista / pàgines 12-13

Xavi Herver:

«Volem fomentar les activitats i la participació, però amb mesura»

«Hem de treballar plegats amb els privats i conèixer-ne les necessitats»

Sumari

pàgina 7

Esports

Els clubs de karate i judo amb la mirada a Tòquio 2020

pàgina 9

Fem parròquia

Nou voral entre la Cortinada i Sornàs per als vianants

pàgina 10

Activitats

10 anys de les colònies d'estiu

pàgina 11

Gent gran

Entrevista i recepta d'Eliana Rojas, 'la Ferineta'

pàgines 22-23

No et perdis...

25è aniversari de la Mostra Gastronòmica d'Andorra

pàgina 24

L'Ordino de...

Cecili Núñez

Editorial

Trigarem a oblidar l'ambient que hem viscut aquest estiu a Ordino. Des de les festes del Roser, el primer cap de setmana de juliol, les terrasses del poble han estat plenes de gent i el bon temps ens ha acompanyat. El cap de setmana del Tour, el poble i la seva gent ho van donar tot per deixar empremta en la mítica cursa ciclista. Els qui vam ser a la Coma del Forat i vam tenir l'honor de felicitar els corredors, vam veure

aconseguit l'objectiu d'oferir un final d'etapa memorable a l'afició i a l'organització d'un dels esdeveniments esportius més seguits a tot el món. L'animació va ser constant tot el cap de setmana, i ni tan sols la pluja va aconseguir deslluir-la. Vull donar les gràcies als Castellans d'Andorra, al Xavi Casas, a l'Esbart Valls del Nord i molt especialment als voluntaris que van treballar durant tot el cap de setmana. Però també a la població que va sortir al carrer a ovacionar els corredors i a participar en la gran festa del ciclisme. Sense perdre ni un moment l'emoció, una setmana després

Ordino s'omplia dels participants en l'Andorra Ultra Trail Vallnord. Més de tres mil corredors a les muntanyes d'Andorra, amb animació permanent a la línia de meta durant tot el cap de setmana.

I no tot han estat cites esportives; al poble han conviscut altres

‘ Els nostres avantpassats van valorar i van saber transmetre el patrimoni natural

esdeveniments que també han portat gent d'arreu. Un símbol de la parròquia i d'Andorra com és Casa Rossell ha esdevingut durant uns dies seu de la cultura i el diàleg de pau entre països. La cloenda i l'exposició de les obres de l'Art Camp al pati i l'era Rossell va reunir diplomàtics, polítics i artistes, que van fer de l'art un llenguatge comú. La Trobada internacional d'artistes, procedents de 29 països diferents, és proposa com un model de pau exportable com ja s'ha fet en altres països.

La cultura seguirà ben viva durant els mesos vinents gràcies a

una nova edició del Festival Narciso Yepes que el Comú d'Ordino organitza conjuntament amb la Fundació Crèdit Andorrà des de ja fa 34 edicions. Amb els Manel i la Bebe com a caps de cartell, el Festival torna a trencar estereotips i presenta propostes de diversos estils per arribar a tots els públics. L'Auditori Nacional i l'església parroquial seran els escenaris que donaran acollida als artistes. Un any més, els infants tindran el seu espectacle al festival amb el musical de Harry Potter.

Us voldria parlar també d'un projecte transversal –una característica de la nostra manera de fer– entre les conselleries de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat i Educació, Cultura, Joventut i Benestar Social, que s'emmarca en un propòsit clar de conservar el paisatge i els valors d'Ordino. I és que volem educar els nostres infants perquè s'integrin en el medi que els envolta a través dels horts. Els nostres avantpassats van valorar i van saber transmetre el patrimoni natural que tenim a

la parròquia, i nosaltres tenim el deure de fer el mateix amb les generacions futures. És important que tots ens impliquem en projectes com aquest, que ensenyen el respecte al medi ambient i el treball agrícola, i la importància d'una alimentació sostenible, de temporada i de proximitat. La prova pilot ha començat enguany amb els infants del casal d'estiu, però durant el curs escolar esperem poder ampliar el projecte i

fer-lo extensiu a tota la població. Amb la tardor, els productes i els colors de la terra i del paisatge arriben també a taula i a Ordino ho celebrem amb la Mostra Gastronòmica d'Andorra, que enguany fa 25 anys i tindrà lloc el 13 de novembre.

Aprofitem el canvi d'estació i l'arribada de la tardor, quan els fruits ja s'han recollit, per reflexionar sobre tot allò que vulguem fer créixer al nostre voltant.

Edita: Comú d'Ordino · Disseny, maquetació i redacció: Comú d'Ordino · Imatges: Comú d'Ordino · Correcció: Pites Roure
Dipòsit legal: AND 446-2009 · A/e: publicacions@ordino.ad

NOTA INFORMATIVA REFERENT AL CENS DE POBLACIÓ

EN APLICACIÓ DEL QUE PREVEU LA LLEI 9/2007 DEL CENS, US INFORMEM QUE S'ESTAN REVISANT LES DADES DEL CENS DE POBLACIÓ AMB L'OBJECTIU DE DEPURAR EL REGISTRE; PER AIXÒ CAL QUE VERIFIQUEU AL SERVEI DE TRÀMITS QUE HI CONSTEU INSCRITS CORRECTAMENT

HORARI:
DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 8 A 15 HORES

TEL. 878100 – COMU@ORDINO.AD

Tema

Un model de pau exportable que al setembre viatjarà fins a la seu de les Nacions Unides

L'escriptor i diplomàtic Josep Dallerès va fer la primera compareixença pública com a president de la Comissió Nacional Andorrana per a la Unesco el 28 de juliol passat a Ordino, dia de la cloenda de l'Art Camp i tret de sortida per a l'exposició de les obres realitzades durant la cinquena edició de la Trobada internacional d'artistes. No anava desencaminat quan va apuntar la possibilitat de convertir l'Art Camp en un model de pau exportable, en presència de la padrina i artista per la pau Hedva Ser. La mostra recull 93 pintures, signades per 29 artistes dels cinc continents, que han treballat i conviscut durant deu dies a Ordino. Tots han treballat al voltant d'un lema, «Ponts culturals: la pau i el desenvolupament sostenible», i cadascun ha presentat tres obres, una que es quedarà a la seu de FEDA, principal patrocinador de l'esdeveniment, una altra a la CNAU i la tercera al Comú d'Ordino. I és que al darrere de l'Art Camp es manté des de la primera edició l'entesa entre cultures, un missatge que enguany guanyarà notorietat amb l'exhibició d'una mostra a la seu de les Nacions Unides a Nova York. L'exposició es podrà veure l'última setmana de setembre. No és la primera vegada que l'Art Camp creua la frontera, però aquesta serà l'oportunitat de fer-se visible. Per a l'ocasió es farà una tria de seixanta teles que siguin representatives de la diversitat de participants i que mostrin al món aquesta experiència social que té l'art com a denominador comú.

1. Els infants del casal d'estiu van participar en l'Art Camp amb un taller de pedres pintades. 2. Els artistes van llegir un manifest el dia de la cloenda. 3. L'era Rossell es va transformar en una gran sala d'exposicions. 4. Nou accés obert per visitar l'era a Gravada Rossell.

La minoria opina...

La nostra parròquia ha acollit una nova edició de l'Art Camp, Trobada internacional d'artistes impulsada per la UNESCO.

La 5a edició de l'Art Camp «Colors per al planeta» ha tingut com a lema els ponts culturals i ha permès intercanviar experiències emmarcades en valors com la pau, la multiculturalitat, la tolerància i el desenvolupament sostenible. I què hi ha de millor que unir la cultura i l'art per reforçar vincles i afavorir la pau?

La minoria d'Ordino dóna ple suport a aquest tipus d'esdeveniments i espera que cada pinzellada aportada pels artistes faci que l'entesa i l'amistat entre els pobles millorin i que algun dia puguem deixar de veure drames com els que encara persisteixen entre cultures no tan llunyanes.

Sandra Tudó, consellera

Les autoritats acompanyades de la padrina i artista per la pau Hedva Ser i el comissari, Faust Campamà, en el recorregut de la mostra d'Art Camp 2016.

L'art i el patrimoni es posen al servei de la pau i el diàleg entre països a la Casa Rossell

La fortuna i el mal temps van provocar la transformació imprevista de l'era Rossell en un espai per a l'art durant la primera edició d'Ordino Jardins d'Art, el juny del 2015. Un any més tard, la Casa Rossell, un dels conjunts arquitectònics més importants del patrimoni nacional, ha tornat a obrir les portes al públic per mostrar l'exposició Art Camp, comissariada per Faust Campamà. Gairebé un centenar de pintures s'han exposat del 28 de juliol al 7 d'agost en aquest lloc històric, molt present en la memòria col·lectiva dels ordinencs, al qual també s'ha donat accés des de la Gravada Rossell.

«Trobo que és una iniciativa fantàstica, m'ha agradat molt tornar a veure oberta una part important de la casa. Forma part de la nostra història i del nostre passat», comentava l'ordinenca Lourdes Pons el dia de la cloenda. L'acte protocol·lari es va fer al pati de l'era i hi van assistir autoritats internacionals i diplomàtiques com l'ambaixadora d'Andorra a França i delegada de la Unesco, Cristina Rodríguez; l'ambaixador espanyol a Andorra, Manuel Montobbio; i François Le Gendre, ministre conseller de l'ambaixada de

França a Andorra. Els ministres d'Afers Exteriors, Gilbert Saboya, i de Cultura, Olga Gelabert, que van ser rebuts per la cònsol menor, Gemma Riba, van intervenir per mostrar el suport del Govern i avançar la voluntat de tenir un

paper més actiu en l'esdeveniment que s'organitza a Ordino cada dos anys.

La immersió cultural dels artistes i la descoberta del territori andorrà és un dels eixos del programa d'activitats d'aquest

campus artístic que també rep el suport de la Fundació Bomosa. Des de la seva creació el 2008, l'organització va a càrrec de la CNAU amb el Comú d'Ordino, i FEDA n'és el principal patrocinador. A canvi, els artistes cedeixen

una de les tres obres que realitzen a cada col·lecció. Altres entitats i empreses contribueixen en la logística de la trobada, facilitant el desplaçament, les visites turístiques i fins i tot les traduccions.

Jean-Michel Armengol

Artífex de l'Art Camp juntament amb Faust Campamà, el secretari de la Comissió Nacional Andorrana per a la Unesco, Jean-Michel Armengol, fa una valoració de l'edició d'enguany

- Com definiria la cinquena edició de l'Art Camp?

Penso que ha estat l'edició més professional i la de més qualitat artística. Després de cinc edicions i més de 150

Armengol: «Ha estat l'edició més professional i la de més qualitat»

artistes, nosaltres hem madurat i hem crescut. S'ha treballat en menys temps i ha quedat tot una mica més concentrat, però ha anat tot com una seda.

- Finalment, la participació s'ha quedat en 29 països.

Així és, després de l'anul·lació a l'últim moment d'Uruguai i Níger. Hem rebut, però, la visita significativa de països com Armènia, Síria o Aràbia Saudita, tots per primera vegada. L'interès que desperta l'Art Camp és cada vegada més gran, no només per venir a participar-hi, sinó també per organitzar una trobada de les mateixes característiques al seu país. El novembre passat, Malta va organitzar un Art Camp i ens

va demanar assessorament. En aquesta edició també hem parlat amb algun participant d'organitzar l'Art Camp fora d'Andorra, però de moment no s'ha concretat res.

- En aquesta edició han convidat tres artistes andorrans.

La representació d'Andorra ha anat a càrrec de la Gemma Piera, però hi han participat dues estudiants. Fins ara no s'havien convidat mai joves artistes i és una opció que tindrem en compte per a futures edicions. L'experiència ha estat enriquidora per a totes dues parts.

- Podem dir que s'han acomplert les expectatives?

L'interès de l'Art Camp per a la CNAU és portar un missatge de pau, i la representació de països i nacions que estan en conflicte permanent confirma la nostra premissa. És un projecte en què participen molts privats i molta gent sense ànim de lucre, als quals estem molt agraïts, a més dels patrocinadors i el Comú d'Ordino.

- L'exposició a Nova York tindrà una gran visibilitat.

Per descomptat és una gran oportunitat. Hem hagut de fer una tria de seixanta obres, però portarem un suport on hi seran totes les obres i els països participants des de la primera edició, el 2008.

festival narciso yepes

34

Ordino i Fundació Crèdit Andorrà

OCTUBRE 2016

dv.
07
OCT.
21 H

Fusió Blaumut & ONCA

Auditori Nacional d'Andorra

dg.
09
OCT.
12 H

Trio Va de corda

ONCA Bàsic

Església parroquial d'Ordino

dv.
14
OCT.
21 H

Bebe

Cambio de piel

Auditori Nacional d'Andorra

dg.
16
OCT.
12 H

Harry Potter

Un musical innominable

Auditori Nacional d'Andorra

dv.
21
OCT.
21 H

Manel

Jo competeixo

Auditori Nacional d'Andorra

www.festivalnarcisoyepes.ad ☎ + 376 878 173

Organitza:

Fundació **Crèdit Andorrà**

Amb la col·laboració de:

#Ordino a les xarxes

facebook

ordinoésviu
4.285
seguidors

El dissabte 13 d'agost a les 22.30 h s'encendrà un foc al pic d'Arcalís en memòria dels nostres avantpassats. Les flames del calendari natural es podran veure fins a les valls del Cadí...

262 m'agrada 59 compartits 7 comentaris 14 7

El @XaviKasas ha arrasat a #ordino pel #TourOrdino

273 m'agrada 7 44 compartits 2 10 comentaris 7

Excel·lent jornada de germanor a #canillo al Coll d' #ordino

222 m'agrada 12 22 compartits 4 comentaris 1

Els fans de #letour2016 esperen el #TourOrdino

186 m'agrada 4 26 compartits 9 comentaris 5

La sortida més esperada de l'Ultra Trail Andorra a #ordino

117 m'agrada 6 17 compartits 1 comentaris 1

Instagram

430 post 152 seguint 706 seguidors

103 m'agrada

102 m'agrada

96 m'agrada

twitter

2.575 tuits 580 seguint 2.304 seguidors

TOP TWEET @ordinoesviu

1081 impressions

Això és el que @castellersAND preparen per demà dissabte a #ordino #ordinoesviu pic.twitter.com/wZpq10QvzV

1003 impressions

.@XaviAndorra .@alexlliteras Compte enrere per viure el Tour a #ordino #ordinoesviu pic.twitter.com/jvlqvCgUlc

435 impressions

Més activitats per la setmana a #ordino amb la Travessa d'Estiu @comudelamassana a la vista ordino.ad/agenda pic.twitter.com/do9Z3NVk88

TOP MENTION

2098 interaccions

Hoy 4 de la general @letour @PuritoRodriguez cuenta Coll d'Ordino @Ordinoesviu @canillo5 goo.gl/c03VWi pic.twitter.com/3scMMNoA4A

375 interaccions

Una diada castellera per fer història [@Ordinoesviu @CastellersAND @Minyons](https://ara.ad/_5f0c4917?s=t)

70 interaccions

CRI @bikeaca _ Trobant el plaer en l'agonia!! @RudyProject_ESP @Ordinoesviu #9 #Andorra pic.twitter.com/zilCczv5w0

Esports

Els clubs de judo i karate d'Ordino, amb la mirada en els Jocs Olímpics de Tòquio 2020

Els clubs de judo i karate d'Ordino començaran la temporada amb una motivació extraordinària, la participació en els Jocs Olímpics de Tòquio 2020. El Club de Judo Ordino, amb 140 alumnes, fundat fa tres anys tot i que es practica des de l'any 1992, ha donat moltes alegries, amb èxits com els de la medallista Alda Babi. Toni Besolí, l'ànima del judo a la parròquia, defensa els valors d'aquesta disciplina i insisteix a parlar d'art marcial més que d'esport de combat. Pel que fa al Club de Karate Xavier Herver, fundat el 2012, al qual estan inscrits 62 alumnes, treballa ja amb força pels que seran els primers jocs olímpics d'aquest esport, i al Japó! Herver destaca l'autodefensa i la importància tant de l'aspecte físic com mental en l'execució del karate esportiu. Per què un o altre? Ens ho expliquen dues promeses dels clubs.

Joel Quintana, a la dreta, amb altres companys del club.

La Duatló, també per equips

L'organitzador de la 12a Duatló Ordino-Casamanya, el Club Triatló Serradells, ha presentat novetats en la clàssica prova que es disputarà a Ordino el dissabte 17 de setembre, en bicicleta fins al coll d'Ordino (10 km) i cursa a peu fins al cim del Casamanya (3,8 km). El repte, en solitari fins ara, també es podrà fer per equips per primera vegada. Amb aquesta nova modalitat, en parelles mixtes o del mateix sexe, els corredors faran un tram cadascun, i s'espera un increment del nombre de participants, entre 100 i 150 atletes. El poble tornarà a ser el circuit per a la cursa dels més petits, amb una previsió de 50 infants amb inscripció gratuïta. La jornada esportiva inclourà una arrossada per a tots els participants. El club ha publicat una pàgina web, <https://casamanyaduatlo.wordpress.com>, per fer pública tota la informació relativa a la cursa i formalitzar les inscripcions de participació.

Joel Quintana: «Fer el karate olímpic ajudarà a vèncer els prejudicis»

El Joel Quintana té 15 anys i compagina el karate al Club Xavier Herver d'Ordino amb els estudis de batxillerat. Entrena una hora i mitja diària.

- Com t'introdueixes en el karate i des de quan el practiques?
Fa gairebé vuit anys que m'hi dedico, vaig començar quan en tenia vuit. Li dec tot al meu cosí, a qui per cert vull donar les gràcies

Ja era hora. Després dels Mundials i els Europeus, això contribuirà a vèncer els prejudicis de molta gent que encara no el considera un esport.

- T'imagines poder ser a Tòquio d'aquí a quatre anys?
Pensar a participar en uns Jocs Olímpics és un autèntic somni. Seria una experiència brutal. Mentrestant, als entrenaments

«Al club som una pinya, la gent del karate és una altra família per mi»

des d'aquí. En el món de l'esport vaig començar amb l'esquí i la natació, però va arribar un punt que m'avorria. Llavors va ser el moment de provar altres coses i em van recomanar el judo, però no m'hi vaig trobar còmode i, gràcies al meu cosí, vaig provar el karate. Ara és la meva passió.

- Com has rebut la notícia que el karate serà olímpic?

penso donar-ho tot i fer el màxim per aconseguir-ho.

- En què es diferencia del judo?
No té res a veure, al judo hi ha molt més contacte, al karate aprenem a defensar-nos. El karate també m'ha ensenyat el respecte als altres. I el millor és que al club som una pinya, per mi és com una altra família que sempre hi és.

El judoka Marc Reig en plena exhibició.

Marc Reig: «Veig lluny Tòquio, em vull centrar en els Petits Estats»

El Marc Reig té 17 anys i està a punt de començar informàtica a Blagnac, on ja s'ha buscat un club de judo per entrenar durant la setmana.

- Què és per tu el judo?
El judo ho és tot a la meua vida. És molt més que un esport. Quan entreno m'oblido del món i de les preocupacions de cada dia.

- Veus alguna possibilitat de participar en els Jocs Olímpics de Tòquio del 2020?
Ara per ara, no és un objectiu ni està entre les meves priori-

- Hi ha alguna connexió entre el judo i el karate?

Hi ha punts en comú. Tots dos són un esport individual, competeixes en solitari. Per entrenar necessites companys, però ets tu sol que guanyes o perds.

- I les diferències?

Al karate treballes amb més distància i fas molta puntada de peu. Al judo hi ha molt més contacte.

- Tot és físic?

No, pots ser molt fort i tenir molta tècnica, però no arribaràs enlloc sense fortalesa mental.

«Pots ser molt fort i molt tècnic, però necessites fortalesa mental»

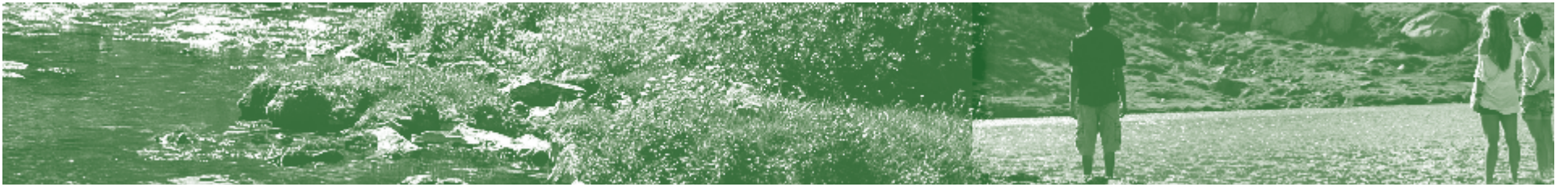
tats, ho veig molt lluny. Sí, és clar que m'agradaria. L'objectiu és participar en els Jocs dels Petits Estats que se celebraran a San Marino l'any que ve, el 2017.

- El judo femení ha donat moltes alegries a Andorra.

Les noies són molt fortes, suposo que és perquè els entrenaments que fem nosaltres són conjunts i fora d'aquí no és així.

Medi ambient

Una xarxa de calor permetrà abastir d'energia altres edificis públics des del Centre Esportiu

El Comú d'Ordino ha convocat un concurs nacional, a través de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Sostenibilitat, per a la realització d'un projecte de xarxa de calor per al subministrament d'energia calorífica. És el que es coneix com a *district heating* i permetrà l'abastiment de calefacció i aigua calenta sanitària a altres edificis públics a partir de l'excident d'energia que genera el Centre Esportiu d'Ordino. La iniciativa dona continuïtat al treball de la Taula d'energia del Comú, creada durant la legislatura anterior, després d'haver consolidat la reforma energètica al CEO per donar prioritat a l'ús de les energies renovables i l'eficiència energètica. L'excident generat per la caldera de biomassa i la producció de plaques solars tèrmiques, instal·lades al CEO, es reconduirà per a usos públics. «Busquem un millor aprofitament de les infraestructures energètiques per reduir significativament els consums energètics i les emissions de CO₂, tal com hem aconseguit al CEO, i ahora rebaixar la despesa econòmica en matèria

Moment en què es va transportar la caldera de biomassa fins al CEO.

energètica d'altres equipaments com ara la Casa Pairal o l'Escola bressol», ha explicat Marc Pons, conseller d'Agricultura, Medi Ambient i Sostenibilitat del Comú

d'Ordino, que lidera el projecte. Els projectes que es presentin al concurs públic hauran de tenir en compte l'avaluació de l'impacte ambiental i la seguretat de

l'obra, i la configuració integrada a la xarxa viària haurà de tenir un cost estimatiu de 200.000 euros. Es preveu realitzar l'obra durant el 2017.

Sostenibilitat, també social i econòmica

Tenir cura del medi ambient és un propòsit global, però la sostenibilitat requereix també fer sostenibles l'economia i la societat. El Centre Esportiu ha aconseguit una reducció de dèficit del 88,71% gràcies a un pla d'estalvi energètic amb mesures com la instal·lació de plaques solars, l'aïllament tèrmic i la instal·lació d'una caldera de biomassa.

Actualment es busquen projectes més sostenibles i l'optimització de recursos per a les infraestructures ja existents. Els consums alternats amb energia verda han permès una rebaixa notable en l'elevat consum d'energies fòssils. Per la seva banda, la minicentral hidràulica del Castellar permetrà l'aprofitament dels recursos naturals: mitjançant la captació d'aigua a Tristaina es produirà energia elèctrica que permetrà ampliar l'activitat econòmica de la parròquia.

Marc Pons i Jordi Guillaumet, al Centre de natura de la Cortinada.

Conservació del medi ambient i turisme científic a Sorteny

La conservació del medi ambient i el turisme científic es presenten com una porta oberta per donar a conèixer internacionalment el Parc natural de la vall de Sorteny i Andorra, en un projecte anomenat EarthWatch Institute, liderat a Andorra pel Centre d'Estudis de la Neu i de la Muntanya de l'Institut d'Estudis Andorrans. Gràcies a una estreta col·laboració del CENMA amb el Centre d'Investigació Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF), vuit equips internacionals treballen voluntàriament a l'espai natural protegit i en altres indrets de la parròquia. Andorra Turisme no va

dubtar ni un moment a sumar-se a aquest projecte innovador, que s'adequa perfectament als objectius de l'entitat i en el qual també participa el Comú d'Ordino. Les recerques de l'observació del medi que es porten a terme a la vall tenen a veure amb petits i grans mamífers, el creixement dels arbres, les poblacions d'ocells o el desenvolupament de les pastures supraforestals, i com els afecta el canvi climàtic. El conseller de Medi Ambient, Marc Pons, va remarcar durant la presentació la transversalitat del projecte, amb la implicació d'administracions, institucions i

centres d'investigació, per abordar una qüestió com el canvi climàtic. L'EarthWatch Institute (EWI) és una ONG dedicada a la conservació del medi ambient mitjançant la participació ciutadana, amb seu a Boston i set delegacions arreu del món. Es va crear l'any 1971 amb la voluntat d'implicar la societat civil en la conservació del planeta. L'EWI dona suport a seixanta projectes científics en quaranta països, de temàtica tan diferent com vida salvatge i ecosistemes (on entra el projecte de Sorteny), la salut dels oceans, el canvi global o arqueologia i cultura.

Fem parròquia

El projecte del camí Ral a tota la vall és més a prop de ser una realitat

Els camins rals eren les principals vies de pas que comunicaven els pobles abans que existissin les carreteres. Molts dels seus trams es van aprofitar per obrir les vies de circulació actuals. La consciència mediambiental dels últims anys ha posat en relleu la importància històrica i paisatgística d'aquests senders pedestres que connectaven les poblacions antigament. A Andorra s'està fent un esforç per recuperar el camí Ral, un dibuix essencial per a un territori com Ordino, que ja disposa de trams importants per fer a peu, com el que va de la Cortinada al Serrat. En els llocs més pròxims als nuclis urbans, el camí va quedar desdibuixat, i ara l'equip comunal té com a prioritat fer-lo extensiu fins a l'entrada d'Ordino, a l'avinguda del Lloser, on hi ha la finca de l'Any de la Part, que els últims anys ha donat un valor afegit al paisatge amb les seves vinyes. El camí Ral aquí va paral·lel a Santa Bàrbara i tindria continuïtat fins al pont de Sornàs. La negociació que s'està fent amb

El nou tram de camí Ral continuarà pel camí de Santa Bàrbara.

els propietaris dels terrenys, en aquest i altres trams, permetrà fer realitat el projecte. La continuïtat del Camí seguirà per la capella de Santa Bàrbara fins a la Mola (avinguda de les Moles) i l'any que ve es preveu arribar al pont de Sornàs. Un altre tram

que caldria enllestir és el d'Ansalonga per unir els pobles de Sornàs i la Cortinada. Un cop es disposi dels terrenys mitjançant convenis amb els privats, es treballarà conjuntament amb el Govern, els responsables de l'obra i l'adequació del camí i, més es-

tretament, amb el departament de Medi Ambient de l'executiu, que té com a objectiu obrir rutes més verdes i sostenibles en tot el territori andorrà. El camí Ral serà interparroquial i permetrà als vianants anar caminant des d'Andorra la Vella fins al Serrat.

S'amplia el nombre d'aparcaments

El Serrat tindrà un aparcament comunal de 97 places abans que comenci la temporada d'hivern. L'inici de l'obra és immediat i segons va explicar el cònsol major, J. Àngel Mortés, en el consell del juliol en què es va aprovar la iniciativa, ha d'evitar la concentració de vehicles mal estacionats enmig de la carretera durant la temporada d'hivern, quan es complica la circulació pel gel i la neu.

Aquesta és una qüestió que es perseguia des de l'inici del mandat. El pàrquing s'ubicarà a la urbanització Prada del Serrat, en dues parcel·les de propietat privada que sumen una superfície total de 2.700 m². El poble d'Ordino vol habilitar noves places d'aparcament al prat de la Mola, un terreny que és propietat del Quart d'Ordino. L'estacionament entre Sornàs i Ordino, a l'avinguda de les Moles, permetria donar solució a la manca d'aparcaments per als veïns de la zona.

Temporada de flors curta però intensa

És una imatge lligada als carrers d'Ordino, de curta durada però intensa, que sens dubte queda a la retina. Amb l'arribada del bon temps es col·loquen més de 2.000 plantes de flor per embellir el poble. Són flors que després de la neu donen color a balcons, jardineres i fanals, i suporten bé els canvis de temperatura.

A més dels característics geranis que es veuen a tot el Pirineu, enguany hi ha petúnies, surffínies, dàlies i clavells de moro. Els últims anys han agafat molt protagonisme les herbes aromàtiques amb combinacions de romaní, espígol, menta, farigola i sàlvia, sobretot a les rotondes, amb arranjaments florals que no necessiten jardineria.

La furgoneta de manteniment amb plantes per col·locar al carrer Major.

Nou voral per als veïns de Sornàs i la Cortinada

Continuen les millores de reforç de la seguretat a la carretera general 3 d'Ordino, amb la delimitació d'un voral en els trams més conflictius, que permet el pas dels vianants i incrementa la distància de seguretat respecte als vehicles. El mes de juny es van adjudicar les obres d'un dels trams més esperats pels veïns d'Ordino que es desplacen caminant des de la Cortinada. Les obres, que afectaran la CS-350 de Sornàs, començaran el 15 de setembre i tenen una durada prevista de vuit mesos.

Activitats

Prova pilot per educar en els valors dels horts

Marc Pons acompanya els infants del casal a collir carbassons.

Durant aquest estiu, l'hort de les Hortes ha tingut uns nous hortolans. Els nens i nenes de la ludoescola han fet setmanalment el recorregut «Del paisatge a la taula», i així han integrat la producció de la terra i la collita a la seva alimentació. El projecte va molt més enllà de la part més lúdica, tot i que és essencial en la introducció dels més petits a les pràctiques agrícoles. «Els infants planten les verdures, les veuen créixer i se les fan seves. Les porten a la cuina, i un cop allà els fem una breu xerrada sobre les propietats de cada aliment», ha explicat Alba Reguant, nutri-

cionista de Vitalsport, que ha coordinat el projecte juntament amb Cristina Pérez, experta en sostenibilitat. Totes dues col·la-

L'hort de la ludoescola vol implicar tota la població

boren amb l'Observatori de la Sostenibilitat (OBSA), entitat que, juntament amb el Comú d'Ordino, ha impulsat aquest projecte. L'hort de la ludoescola vol tenir

continuïtat durant el curs escolar i té com a objectius que els infants aprenguin la importància d'una alimentació sostenible, de temporada i de proximitat, a més del respecte pel medi ambient i el treball agrícola. L'activitat setmanal es recull en un butlletí electrònic que s'envia als pares, en què hi consta el fruit que es proposa i les seves propietats i se suggereix una recepta. «No volem que es quedi en una anècdota del que fan a l'escola. Al final són els pares els qui compren, cuinen i són responsables de l'alimentació de l'infant», afegeix l'experta. Segons ha explicat el conseller de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat, «l'hort esdevé un espai de lleure i aprenentatge. Es tracta d'una prova pilot per sensibilitzar la població local sobre la importància de la sostenibilitat, l'ecologia i la proximitat dels aliments, que s'adreça a tota la població: nens, educadors i pares». Per la seva banda, la consellera d'Educació, Cultura, Joventut i Benestar ha explicat que «l'intercanvi generacional amb els padrins és un altre aspecte que es vol potenciar». El projecte segueix els objectius d'horts escolars de la FAO, que recomana els horts a l'escola com a eina per afavorir l'educació mediambiental i el desenvolupament individual i social, i perquè afegeix una dimensió pràctica als aprenentatges.

10è aniversari de les colònies d'estiu

Dues nenes fan un taller d'estampació tèxtil en unes colònies.

Centenars d'infants de la parròquia, i moltes anècdotes, han passat per les colònies d'estiu que organitza el Departament de Cultura durant una setmana a l'agost, adreçades als infants de 7 a 11 anys. Per celebrar els deu anys de la primera convivència, el departament ha proposat fer un recull fotogràfic que aplegui alguns dels moments més destacats de tots aquests anys. La col·lecció de

fotografies s'exposarà en una mostra a la sala La Buna del 29 d'agost al 8 de setembre. Les colònies s'han fet sempre als Cortals d'Encamp, però la reforma de la casa, l'alberg de la Baronia, ha fet que enguany es desplaçessin als Cortals de Sispony, del 21 al 27 d'agost. Amb motiu del 10è aniversari, l'últim dia, el dissabte 27, es va fer un dinar de germanor entre tots els infants i els pares que han participat d'aquesta activitat.

Fotonotícia

El Consell d'Infants presenta el mural als cònsols

Els representants del Consell d'Infants d'Ordino van convocar els cònsols el mes de juny per mostrar-los el treball realitzat al mur de l'entrada del pavelló Germans de Riba en presència dels mestres responsables. A petició dels alumnes dels dos sistemes educatius, la paret ha substituït el blanc per diferents il·lustracions col·lectives, dibuixos que reproduïen l'església d'Ordino o el compromís amb el medi ambient a través dels personatges dels Minions i el globus terraquí. La decoració del mural ha estat un dels acords que s'ha fet realitat de les moltes propostes sorgides a les sessions d'aquest any del Consell d'Infants, que es reprendrà amb l'inici del nou curs, el mes de setembre.

Gent gran

La xilena Eliana Rojas a la terrassa de la Casa Pairal, davant de les muntanyes de Segudet, on viu des de fa més de 50 anys.

Eliana Rojas: «Tinc vocació per ajudar els altres, sempre he anat on m'han necessitat»

Xilena, de Los Vilos, a prop de Valparaíso, al Norte Chico. Tot-hom la coneix com la Ferineta, però es diu Eliana Rojas i és vídua d'Enric Riba Palmitjavila, de Cal Ferinet de Segudet. L'any 74 va arribar a Ordino en un llarg periple amb parada a Sant Julià.

- Troba a faltar el seu país?

No gens. L'any passat hi vaig anar i tinc clar que no hi torna-

ré. Enyoro l'únic germà que tinc, però jo estic molt bé aquí a Segudet, ja fa més de 50 anys que hi sóc, hi vaig arribar l'any 1974.

- I com recorda el seu home?

Era un home tancat, però molt alegre. Li encantava ballar i anava als camps amb una gramola portàtil. Encara la conservo. Això era abans de casar-nos. Va agafar un càncer i es va morir als

meus braços... Tinc ganes de tornar a discutir amb ell, ja estic apuntada per passar pel forn.

- Té un gran sentit de l'humor!

Després de catorze operacions, sí que el tinc. Sempre m'he adaptat a tot, i a la vida has de tenir bon humor perquè és molt dura, «la vida és un tango i el que la balla és un boig». Jo hauria volgut ser monja.

Per què?

Doncs no ho sé, devia ser vocació, sempre m'ha agradat cuidar la gent i ajudar els altres. Si em necessiten, allà em tenen. Ho he fet sempre, l'última persona va ser la meva cunyada, que en pau descansi. Però també vaig cuidar onze nens i cinc nadons...

Ha canviat molt Ordino?

Totalment, hi ha molta gent que

LA RECEPТА Pisco sour

- Gel
- Sucre
- 4 o 5 llimones
- Pisco
- Clara d'ou

i coctelera!

no conec. A Segudet érem sis cases, cal Solana, casa Pau, casa Pellicer, cal Savi, cal Ferinet i cal Fusteró. A l'hort de les Hortes ens cuidàvem de 2.000 mates de tabac. El que més m'agradava eren els animals, els conills i els porcs. I vaig tenir 24 ànecs.

- Un hàbit del seu dia a dia?

Beure te, m'encanta, i el de les cinc, l'anglès, al jardí de la Nati, és sagrat, allà totes dues estem a la glòria.

- Com a bona xilena deu ser amant de la literatura...

M'encanta llegir. De la meva compatriota, la Isabel Allende, en tinc tota la col·lecció. Un altre llibre que llegeixo i no em canso de rellegir és el Quixot, n'agafo fragments. Però si hagués de recomanar algun dels últims que he llegit seria *La catedral del mar*, d'Ildefonso Falcones.

- I a més de la lectura, quines altres aficions té?

M'agraden molt els puzles, ara estic fent la Sagrada Família, les sopes de lletres... i viatjar! Hem conegut molts països amb els viatges de la Casa Pairal: Holanda, Egipte, Noruega, Suïssa...

L'equip d'Ordino de padrins i padrines que van participar en els I Jocs, celebrats a Escaldes.

Bronze en petanca als primers Jocs

La Casa Pairal d'Ordino va participar en els I Jocs esportius de la gent gran i va aconseguir un bronze al medaller en la disciplina de petanca. Al voltant de 360 padrins van participar en aquesta jornada esportiva impulsada pel Comitè Olímpic Andorrà, que va tenir lloc a Escaldes el 15 de juny. Casimir Font, Paco Jordà i David Halcolroad van pujar al podi en tercera posició, darrere d'Escaldes-Engordany, que va guanyar l'or i la plata.

La petanca és un esport que es practica a Ordino durant tot l'any. Mentre fa bon temps és fàcil trobar jugadors al jardí de

la Casa Pairal i al camp multiesports de La Covanella, on s'han fet diferents campionats. Durant els mesos d'hivern o quan fa mal temps, el Club de Petanca d'Ordino es desplaça a les instal·lacions del CEO.

El CPO, presidit per Jean-Michel Armengol, ha treballat l'últim any per reunir jugadors de diferents generacions de la parròquia. La gent gran interactua amb els més joves gràcies als tallers que han impulsat amb els alumnes de primària d'Ordino. Les classes es fan a la primavera i a la tardor, al migdia, com una activitat extraescolar.

Entrevista

Xavier Herver: «Hem de fer una política útil perquè els beneficis i les millores no siguin de curta durada»

El conseller de Comunicació, Dinamització i Comerç, Xavier Herver, somriu durant l'entrevista.

Xavier Herver fa la seva primera incursió en la política comunal, tot i haver format part de la llista d'ACO en la legislatura anterior i haver estat portaveu del grup Demòcrates per Andorra. El seu nom està vinculat professionalment al món de l'esport. És president de la Federació Andorrana de Karate i dirigeix dos clubs, a Escaldes-Engordany i a Ordino, cosa que defineix com un estil de vida més que un esport o una afició. Amb el nou mandat encapçalat per J. Àngel Mortés i Gemma Riba s'incorpora al Comú d'Ordino com a conseller d'Administració, Comunicació, Dinamització i Comerç.

- Com arriba a la vida pública de la parròquia?

- Quina és la necessitat de crear una conselleria de Dinamització i Comerç fins ara inexistent?

D'alguna manera sí que existia, són àmbits que em consta que sempre s'han treballat, però és veritat que ara formen part de la nomenclatura de la Conselleria d'Administració i Comunicació. Continuem sent la parròquia més atractiva per a l'obertura de comerços, amb un sistema impositiu molt baix a l'hora d'obrir-ne; es van aprovar mesures com l'exoneració de taxes durant el primer any i hi ha poca competència, però tots aquests avantatges no són garantia de res. Recentment a la Cortinada s'han obert dos nous establiments, un comerç i un restaurant, i també

ment, socialment i econòmicament. Volem que la gent vingui a Ordino i hi passegi, però també volem que consumeixi. Estem al Valira del Nord, i la gent no es mou si no la reclames i li dones estímuls, cada dia més.

- Però una activitat constant podria comportar riscos com ara la massificació, a la qual estan posant fre en alguns llocs.

Evidentment, com en tot, la mesura és la clau. Crec que a tots els que vivim a Ordino ens agrada la tranquil·litat, el silenci, la bellesa dels paisatges, i no volem deixar de sentir els ocells quan obrim la finestra. No som una gran ciutat, ni volem ser-ho, no volem saturar la gent amb propostes, però hi ha una voluntat política clara de fomentar la participació i l'acció amb prudència, sense que se'ns pugui escapar de les mans.

- L'arribada del Tour de França i l'Andorra Ultra Trail en serien un bon exemple?

El Tour és un fet puntual i l'Andorra Ultra Trail passa un cop l'any, però és clar que hem d'estar alerta. El que no ens agradaria és que quan arribin esdeveniments d'aquest tipus, la gent perdés la perspectiva deixant de pensar en global i únicament

veïessin aquells detalls que tots, durant només uns dies, «patim». Hem de cuidar i respectar el resident i no podem perdre la diferència que aporta Ordino respecte a altres llocs. L'equilibri ha de ser la clau.

- Quina és la valoració després del Tour, amb les iniciatives i les propostes que es van presentar?

Ha estat un treball en equip molt satisfactori i la valoració és molt positiva. Hem treballat

sols a Ordino. Però aquí serà imprescindible la col·laboració de tothom per fer pinya i defensar interessos comuns; l'administració sense la implicació del sector privat no pot tirar endavant. Volem i necessitem l'opinió i el coneixement dels que estan en el foc real, tant hotelers com comerciants o restauradors.

- La restauració és un dels sectors que es volen potenciar.

Així és a tot arreu i per a nosaltres ha de ser un valor afegit. Un

«El Tour ha estat una experiència molt positiva per demostrar el treball transversal i en equip»

Ho identifico com un sentiment d'agraïment cap als trenta anys de vida a Andorra. Visc i estic molt arrelat a la parròquia i és el lloc que m'estimo, per tant si puc fer alguna aportació per millorar el meu entorn, estaré molt satisfet.

una petita empresa de serveis turístics al poble d'Ordino; és fantàstic, sabem que som atractius, però no podem quedar-nos de braços plegats pensant que vindran a instal·lar-se a la parròquia. Dinamitzar vol dir generar activitat i estar vius cultural-

«Ens trobarem amb el sector privat per avaluar les seves necessitats i treballar plegats»

de manera transversal entre diferents conselleries i tots els departaments implicats han fet una feina fantàstica. Al setembre ens tornem a reunir amb hotels, restaurants i comerços per valorar com ha anat, però els inputs han estat tots favorables. De fet, els dilluns després del Tour i de l'AUTV el poble semblava desert. Penso que la idea del PassTour ha estat un encert, perquè hi ha pogut participar tothom i s'ha donat visibilitat a la resta de pobles de la parròquia, no tan

dels projectes que m'agradaria tirar endavant a curt termini seria crear un circuit gastronòmic a la parròquia. Tenim un gran potencial, però el nostre pol d'atracció és el turisme d'hivern, i els estius, que són cada vegada més atractius. Per tant, hem de buscar i potenciar productes específics. Avui dia tothom s'especialitza i busca, en el seu segment, activitats que siguin un reclam per elles mateixes. I la gastronomia n'és un de molt important des del meu punt de

Herver vol escoltar les inquietuds dels comerciants i revitalitzar el sector.

vista. Aquesta tardor, la Mostra Gastronòmica arribarà a la 25a edició i malgrat que hi ha hagut temptatives de jornades i cicles, penso que funcionaria molt bé una ruta gastronòmica permanent al llarg de la parròquia. Aniria lligada a alguna especialitat que decidís presentar cada establiment. Quan sumes esforços, el producte arriba i es transmet més fàcilment, i penso que és aquesta la part que ens falla. No dic que sigui fàcil posar-se d'acord, però ho hem d'intentar. Quan està tot molt atomitzat, passem desapercebuts.

- I planteja altres iniciatives, des de Dinamització i Comerç?

Sóc més partidari de fer una revisió exhaustiva de tot el que oferim que d'introduir novetats

perquè sí. Cal avaluar si les activitats que fem i la feina i el pressupost que hi dediquem estan justificats, si el que oferim s'ajusta al que el públic vol. Evidentment, això no vol dir que tot

s'hagi de valorar amb el rendiment econòmic, però sí que s'ha de tenir clar amb quina finalitat i per què es fa.

- Això voldrà dir menys activitats.

No, això és escollir una visió del treball a curt o a llarg termini.

I sincerament, com a conseller crec que la nostra feina ha de ser útil per a la parròquia i hem de treballar pensant en el futur, no en el resultat a curt termini. El que ara semblava serà el que re-

colliran les generacions futures. Hem de canviar el xip i pensar en alguna cosa més que els resultats immediats.

- Pel que fa a Comunicació, quina és la direcció que es vol seguir?

Comunicar allò que fas és gairebé més important que el que fas, és un principi bàsic del màrqueting, i és així. Penso que la comunicació a Ordino és bona i ens hem preocupat d'arribar a tothom per diferents mitjans i canals. El producte més consolidat com a canal de comunicació és l'ORDINO ÉS VIU. Recentment hi hem introduït millores per donar més protagonisme a la gent gran i als esports; la secció «Fem parròquia» també la considero molt encertada, perquè el ciutadà ha de ser conscient de les petites inversions que es fan per facilitar-li la vida diària. Hem de fer un replantejament constant si volem estar vius. ORDINO ÉS VIU ha aconseguit consolidar-se com una marca que ens identifica a nosaltres i, el que és més important, a la gent d'Ordino. Tothom

en forma part i un clar exemple n'és la participació que tenim a les xarxes socials, un altre dels nostres punts forts. Sóc usuari de Facebook, Twitter i Instagram i qui no vulgui veure el protagonisme de les xarxes nega la realitat.

- S'ha anunciat el llançament d'una app ciutadana per a Ordino.

Així és. Una vegada més, Ordino serà pionera a l'hora de posar les noves tecnologies al servei de la comunicació ciutadana. S'hi està treballant i és l'evolució lògica de l'ORDINO ÉS VIU. El fet de ser un canal bidireccional aporta un valor afegit que no tenen altres canals. I en aquest sentit, sí que l'última paraula la tindrà el ciutadà. Ell ha de decidir què és el que vol veure i rebre. L'adaptació i l'evolució del contingut serà constant, i això és

el que permet aquest tipus d'eina. Personalment crec que l'app és una necessitat per a Ordino i ara és el moment de fer-la. El ciutadà podrà saber si hi ha una incidència en els serveis públics, si es talla l'aigua o si hi ha algun tram de carretera tancat per obres. També volem comunicar, per exemple, l'obertura de convocatòries per a inscripcions a la ludoescola o per beques i ajuts

socials. Qualsevol informació rellevant que pugui arribar sense que l'hagis d'anar a buscar a la pàgina web o trucar per telèfon o desplaçar-te al Comú per estar-ne assabentat. En la meua opinió, aquesta app ha d'anar substituint progressivament el format paper, que mantindrem, per descomptat, perquè sempre hi ha qui el prefereix.

- I no hi ha perill de caure en la infoxicació, amb tanta informació?

No, si els canals s'utilitzen correctament. En funció dels continguts utilitzaràs uns canals o uns altres, és evident que hi ha informació que caldrà difondre-la per tots els canals, però l'objectiu principal de l'app serà facilitar la vida al resident d'Ordino, i l'aplicació està pensada per a nosaltres residents i no per al turista.

- Això és un pas més en l'administració 2.0.

Hauria de ser-ho. El portal únic d'e-tramits ja està operatiu, però encara hi ha molt camí per fer. Els comuns estem en fase de proves tècniques perquè l'agilitat en els tràmits sigui una realitat i no només una voluntat. Ara mateix, des del web es poden fer els certificats de residència, de no deute amb l'administració, de convivència, i alguns tràmits per la titularitat de vehicles i comerç. El tràmit de servei per al bus escolar o la llicència de pesca també es poden fer actualment al web. S'ha avançat i continuarem treballant perquè amb un clic obtinguis allò que necessites.

- I en aquesta direcció, quines altres mesures s'estan portant a terme a Ordino?

S'estan introduint millores en els fluxos de comunicació interna, com ara la sincronització

«Un dels projectes que voldria tirar endavant és un circuit gastronòmic a la parròquia»

PERFIL

Lloc i data de naixement
Sion (Suïssa), 16 de març de 1965

Professió
Psicologia i Administració i Direcció d'Empreses. Màster en Activitat Física i Salut. Entrenador esportiu d'alt nivell.

Aficions
Submarinisme i lleure en família.

Última lectura
Rafa: mi historia, de Rafael Nadal i John Carlin.

«Crear una app ciutadana dóna opció a una comunicació bidireccional»

d'agendes, i també s'ha fet un pas més en l'eliminació del paper. Hem apostat pel SharePoint d'Office 365, que ens permet tenir accés a la informació de manera immediata i actualitzada des de qualsevol plataforma. A més de l'estalvi que representa, per exemple, en juntes i consells, on s'aporta molta informació i hi ha moltes persones implicades al mateix temps.

ZOOM #TourOrdino

El pas del Tour per Ordino ha estat memorable. Era la tercera arribada de la cursa ciclista amb final d'etapa a Arcalís, després de les del 2009 i el 1997. Sota la pluja, l'holandès Tom Dumoulin va creuar la línia de meta a les 17.11 a la Coma del Forat, on l'esperaven les autoritats.

A la foto, el cònsol major, J. Àngel Mortés, saluda el líder del Tour –amb mallot groc– el dia de l'arribada, el britànic Christopher Froome, de 31 anys, que va acabar proclamant-se campió de l'edició del

2016. Al costat de Mortés també van comparèixer per felicitar els ciclistes el cap de Govern, Antoni Martí; el síndic general, Vicens Mateu; el ministre de Turisme, Francesc Camp; la ministra d'Esports, Olga Gelabert, i alts càrrecs del Tour de França. Ordino va començar la festa dos dies abans amb activitats al carrer programades al llarg de la parròquia per fer participar el públic local i els turistes que s'havien desplaçat per viure una de les etapes de muntanya que va aixecar més expectatives.

La balconada als voltants de l'església parroquial plena de turistes per seguir l'arribada de la cursa.

El públic al carrer ovaciona el pas dels ciclistes, diumenge a la tarda, a l'entrada d'Ordino

La caravana publicitària va repartir souvenirs i caramels durant el recorregut per la carretera general 3 a tots els seguidors.

Dies abans de la cursa ja hi havia autocaravanes estacionades a Arcalís per no perdre's detall de l'etapa de muntanya.

ZOOM #TourOrdino

Una aficionada francesa a Arcalís llueix el mallot exclusiu del #TourOrdino, que va esgotar la primera tirada.

L'Esbart Valls del Nord no va faltar en el programa d'activitats que es va fer a Prat de Call, dissabte a la tarda.

El Centre Esportiu va organitzar una master class de spinning a l'exterior en la qual va poder participar tothom.

L'actuació de Xavi Casas amb el rècord Guinness de salt de persones va ser un dels moments de més expectació.

ACTIVA'T AMB LA

GUIA D'ACTIVITATS / ORDINO 2016-2017

- Esports**
- Creació**
- Música**
- Activitats**

Reportatge

Eufòria, la nova prova de l'Andorra Ultra Trail, portarà cos i ment al límit en 233 quilòmetres

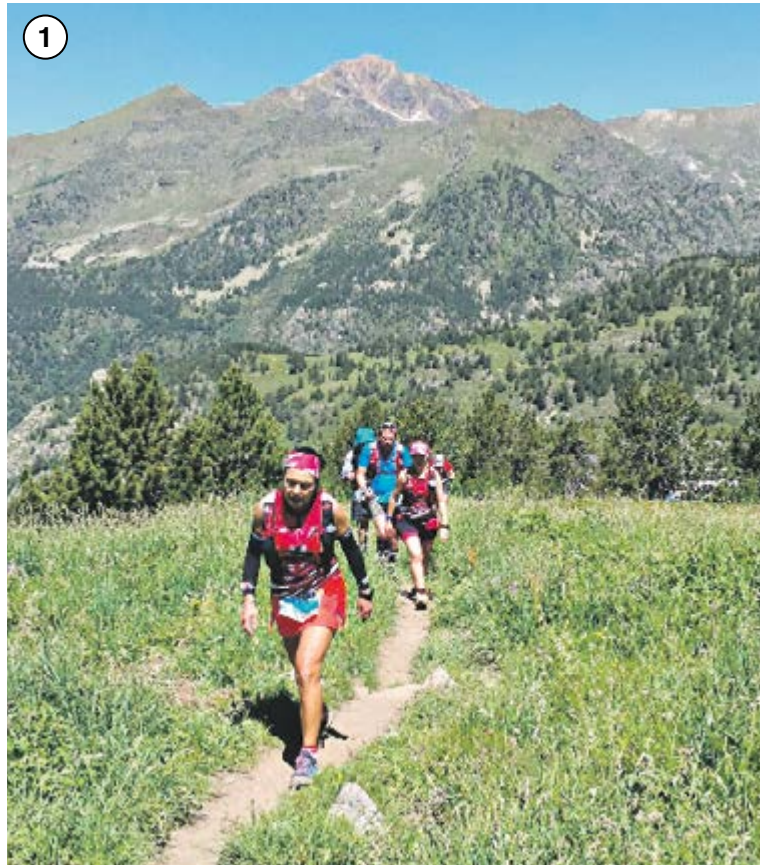
Quan ens pensàvem que ja ho havíem vist tot, una setmana després de l'èxit de l'Andorra Ultra Trail Vallnord, Gerard Martínez va fer pública la principal novetat de l'edició 2017, una nova cursa que, amb el nom d'Eufòria, portarà ment i cos al límit en un recorregut de 233 quilòmetres i un desnivell positiu de 20.000 metres. Com a anècdota, Martínez explicava la gestació de la prova i del nom durant un viatge a Itàlia. En la presentació es va remetre a l'etimologia del terme grec per descriure l'estat a què arribaran els agosarats que vulguin participar en aquest nou repte, que es farà per parelles. Eufòria serà una cursa de resistència sense marcatge, en què els corredors hauran de seguir les indicacions del track i el

Les inscripcions ja estaran obertes al mes de novembre

mapa que se'ls facilitarà. Sense avituallaments al llarg del circuit de 233 km pels cims d'Andorra, hi haurà quatre bases de vida, situades a la Coma d'Arcalís, la Margineda, el Pas de la Casa i els Cortals d'Encamp. Cada participant disposarà d'una balisa GPS perquè l'organització pugui seguir en tot moment la posició de l'atleta. La nova cursa tindrà lloc el 5 de juliol de 2017 i només hi podran participar els corredors amb una experiència notable i demostrada en ultra trails de muntanya.

Com si parlés d'una nova substància psicotròpica, Martínez va descriure'n els efectes: «Eufòria proporcionarà un estat emocional absolutament excepcional en què els corredors experimentaran sensacions intenses de benestar, felicitat i entusiasme». Quatre vídeos promocionals van servir per crear una gran expectativa entre els seguidors, amb la vuitena edició de l'AUTV encara per començar.

Una edició, la del 2016, que ha estat marcada pel nombre rècord de participants, fins a 3.100 corredors, i la diversitat de nacionalitats, provinents de 41 països. Pel que fa als podis, hi va haver poques sorpreses

1. Participants en la cursa, dissabte al matí, a Sorteny; al fons, el pic de Font Blanca. 2. El francès Nahuel Passerat es va proclamar campió de la Ronda dels Cims amb 31 h 33 min de cursa. 3. El podi femení a la plaça Major amb Borzani en primera posició.

malgrat la disputada arribada de la Ronda dels Cims, frec a frec entre els tres primers corredors. El francès Nahuel Passerat es va proclamar campió, després de 31 h 33 min 22 s de cursa, i va encarar el carrer Major amb el seu nadó als braços cap a les 14.50 h. Ho va fer seguit, en segona posició, del corredor japonès Kenichi Yamamoto (32.30.33 h), que ja va ocupar el segon podi el 2013. La tercera posició de la Ronda va ser per a l'italià Nicola Bassi (32.43.10 h). Fora, i amb el cap en la pròxima edició, van quedar els favorits

Pep Ballester i Lluís Sanvicente. Pel que fa a la categoria femenina, els primers llocs van ser per a Lisa Borzani (37.25.20 h), amb una increïble 16a posició a la llista general de 211 *finishers*, seguida de l'americana Mellisa Gosney (39.52.14 h), i la compatriota de la guanyadora, Marta Poretti (40.49.31 h). Esperem tornar a veure algun d'aquests noms entre els corredors de la nova cursa Eufòria, que obrirà les inscripcions al novembre i confia aconseguir 150 dorsals per a la primera edició, recordeu-ho, el 5 de juliol.

ÈXIT ROTUND I ANIMACIÓ A LA META FINS A L'ÚLTIM ARRIBAT

El públic s'ha bolcat a Ordino amb els corredors i amb l'animació a la meta fins a l'últim minut. Com a anècdota, l'arribada de l'últim *finisher* de la Ronda, Bruno Verhaeghe, després de 63 hores de cursa, que va arribar diumenge a dos quarts d'onze de la nit i el moment es va viure amb la mateixa

emoció que l'arribada del campió. Una vintena de persones i la mascota l'esperaven al pont de Sornàs. La imatge ha estat una de les més compartides. És indiscutible l'èxit d'aquesta aventura que va néixer el 2009, una bogeria per la qual Ordino no va dubtar a apostar.

**APUNTA-HI
ELS TEUS FILLS!**

Des de **192€**
la temporada.

Aprendran a esquiar
divertint-se amb els amics.

NOVETATS!

Per a màgics debutants,
curs col·lectiu d'iniciació
al desembre per només 30 €

Si ets soci del Màgic Ski,
lloga el material per tota la
temporada per només 75 €

ORDINO ARCALÍS
**Club Màgic
Ski**

**EL CLUB
EXTRAORDINARI**

Telèfons d'interès

EMERGÈNCIA

BOMBERS	118
EMERGÈNCIES	112
HOSPITAL	871 000
INFORMACIÓ DEL TRÀNSIT	1802 1802
INFORMACIÓ NACIONAL	111
INFORMACIÓ INTERNACIONAL	119
POLICIA	110
SUM (Servei Urgent Mèdic)	116

SERVEIS PARROQUIALS

ATENCIÓ CIUTADANA (24 H)	
I CIRCULACIÓ	163
CAP (Centre d'Atenció Primària)	747 025
COMU D'ORDINO	878 100
DESPATX PARROQUIAL	835 014
OFICINA DE TURISME	878 173
SAD (Servei d'Atenció Domiciliària)	878 139
	337 795

L'ESTACIÓ
EXTRAORDINÀRIA

ORDINO
ARCALÍS

WWW.VALLNORD.COM

Busos

L6

Sortides des d'Ordino

De dilluns a dissabte

De les 7.30 h a les 21 h cada 30 minuts

Diumenge

De les 8 h a les 21 h cada 30 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a dissabte

De les 7 h a les 21 h cada 30 minuts

Diumenge

De les 7.30 h a les 21 h cada 30 minuts

L6B

Sortides des d'Ordino

De dilluns a divendres

De les 7.15 h a les 21.45 h cada 30 minuts

Dissabte i diumenge

De les 7.45 h a les 20.45 h cada 60 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a divendres

De les 6.45 h a les 21.15 h cada 30 minuts

Dissabte i diumenge

De les 7.15 h a les 20.15 h cada 60 minuts

Aquest servei no circularà els dies de Meritxell, de Nadal i de Cap d'Any

BUS NOCTURN BN3

Divendres, dissabtes, vigílies de dies festius, festes majors de capitals de parròquia i dies assenyalats

Primera sortida d'Andorra la Vella,

Príncep Benlloch:

a les 22.30 h, cada 1.30 hora

Primera sortida d'Ordino, la Closa:

a les 23 h, cada 1.30 hora

Última sortida d'Andorra la Vella,

rotonda les Costes:

a les 4 h, cada 1.40 hora

BUS PARROQUIAL ORDINO-EL SERRAT

Sortides des d'Ordino

Cada hora, des de les 7 h fins a les 21 h

Sortides des del Serrat

Cada hora, des de les 7.30 h fins a les 21.30 h

Ordino en imatges

VINCLES AMB L'ARIÈJA

La cònsol Riba, el conseller Duró i dos caçadors d'Ordino van rebre el president de l'Association de Chasse Communale de Lercoule, Claude Espinar.

RECONeixEMENT A L'ECOÀ

Després d'haver rebut el Trofeu al mèrit esportiu de la FAE, l'ECOÀ va fer extensiu el premi a la corporació en un acte en què van participar els infants del club.

FESTA DE SANT PERE

La pluja va obligar a traslladar la missa en honor al patró de la parròquia a l'interior de la capella. La festa de Sant Pere, el 29 de juny, convoca molts veïns, que després fan un aperitiu conjunt al poble del Serrat.

BENVINGUDA A L'ESTIU

La Casa Pairal va donar la benvinguda a l'estiu amb una *fideuà* al jardí, a la qual van assistir una vintena de padrins, els cònsols i la consellera de Benestar Social.

CAIAC A LA CORTINADA

La Federació Andorrana de Canoe-caiac va organitzar la 4a prova d'aigües braves Caiac Extrem Vall d'Ordino als salts del Valira del Nord, al poble de la Cortinada.

BREUS

RESTAURACIÓ A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL

Al setembre començaran els treballs de restauració de la coberta del campanar de l'església de Sant Corneli i Sant Cebrià, estructura que data del segle XIX.

FESTES MAJORS

Durant el mes de setembre se celebren a la parròquia les festes majors de la Cortinada (3 i 4), Ordino, per Sant Corneli (16) i Ansalonga, durant la diada de Sant Miquel (29).

TRASLLAT DEFINITIU DE L'ESCOLA DE MÚSICA

L'Escola de Música de les Valls del Nord es trasllada definitivament a les instal·lacions de La Covanella. Les classes es reprendran al setembre.

AMPLIACIÓ CG-3

Al setembre es reprendrà la Fase II de les obres d'ampliació de la carretera general 3 que travessa la parròquia; les obres afectaran el tram que va des d'Arans fins al poble de Llorts.

VENDA D'ENTRADES PER AL FESTIVAL YEPES

Les entrades del 34è Festival Narciso Yepes, amb Manel i Bebe com a caps de cartell, es posaran a la venda el 13 de setembre. Els preus van dels 13 als 30 euros.

ACCÉS A CASA ROSSELL

Els jardins i el pati de Casa Rossell modifiquen l'horari d'obertura a partir del mes de setembre, que serà de 8 a 20 h. També es deixarà obert l'accés al pati i a l'era pel carrer Gravada Rossell.

25 ANYS DE LA MOSTRA GASTRONÒMICA

La Mostra Gastronòmica d'Andorra celebra enguany 25 anys. La cita amb els restauradors del Principat serà el diumenge 13 de novembre a l'ACCO.

VISITA DEL CLUB DONOSTIARRA

Per 5è any consecutiu, el Club Reial Societat de futbol femení ha fet una estada de pretemporada a Ordino amb les instal·lacions del CEO com a camp base.

DIADA CASTELLERA

Els cònsols van seguir amb interès la Diada dels Pirineus, jornada castellera que va aplegar colles d'Andorra, Catalunya i el Conflent, a la plaça Major.

ART AL CARRER

L'ordinenc Domènec Montané va sorprendre els caminants de Segudet amb la seva intervenció de Street Art en el mur d'un dipòsit d'aigua.

BENEDICCIÓ DEL BESTIAR

Un dia festiu per als ramaders que es retroben a la pleta de la Rabassa, a Rialb, en un dinar amb motiu del canvi de guardes del bestiar.

CALENDARI SOLIDARI

L'Hospital Sant Joan de Déu va escollir el pont de l'Estarell, a les Salines, per al calendari solidari per a la recerca en les malalties infantils «Bombers amb causa», en què participa el cos andorrà.

100 ANYS DEL TOUR

Els carrers del centre històric acullen la mostra fotogràfica «100 anys del Tour», produïda en col·laboració amb l'Ambaixada Francesa i l'empresa Enedis.

No et perdís...

setembre

Popular

Dissabte 3 i diumenge 4
FESTA MAJOR
DE LA CORTINADA I ARANS

Popular

Dijous 8
DIADA DE MERITXELL

Joventut

Fins al 9
EXPOSICIÓ DE FOTOGRAFIES
10 ANYS DE COLÒNIES
Sala La Buna

Esports

Dissabte 10 i diumenge 11
PUJADA A ARCALÍS
AUTOMÒBIL CLUB D'ANDORRA
La Coma del Forat

Turisme

Dissabte 10 i diumenge 11
de 10 a 19 h
MERCAT ARTESANAL
D'ORDINO
Jardins Casa Pairal / Plaça
de l'Oficina de Turisme

Gent gran

Dimarts 13
SORTIDA DE LES VALLS
DEL NORD
VISITA AL MONESTIR
DE TORRECIUDAD, OSCA
Casa Pairal

Cultura

Del 13 al 18
EXPOSICIÓ D'ALUMNES
DE LA CAPSA
Sala La Buna

Cultura

Del 15 al 30
De 10 a 19 h
EXPOSICIÓ D'ART
PREMIS SERGI MAS
Casa Pairal

Popular

Divendres 16
FESTA MAJOR D'ORDINO
SANT CORNELI
INFLABLES I BALL DE TARDA

Esports

Dissabte 17
a les 9 h
12a DUATLÓ
ORDINO-CASAMANYA
Plaça Major

Esports

Diumenge 18
a les 15 h
TORNEIG DE PETANCA
CATEGORIA DOBLETES
CAMP MULTIACTIVITATS
La Covanella

Infantil

Dissabte 24
a les 11 h
SESSIÓ DE CINEMA
D'ANIMACIÓ
Bebeteca

Esports

Dissabte 24 i diumenge 25
45è RAL-LI D'ANDORRA
Coll d'Ordino

Benestar social

Dimarts 27
A les 18 h
CICLE DE XERRADES
DEL SAD «LES ABELLES
ENTRE NOSALTRES»
Casa Pairal

Turisme

Dimarts 27
VISITA GRATUÏTA A LA MINA
DE LLORTS
DIA MUNDIAL DEL TURISME
Oficina de Turisme

Popular

Dijous 29
FESTA MAJOR D'ANSALONGA

Turisme

Fins al 30
EXPOSICIÓ FOTOGRÀFICA
«100 ANYS DEL TOUR»
Carrers del centre històric,
Ordino

octubre

Esports

Diumenge 2
a les 10 h
CAMPIONAT D'ANDORRA
DE PETANCA
TRIPLETES MASCULÍ
CAMP MULTIESPORTS
La Covanella

Joventut

Dijous 6
a les 10 h
GIMKNA'T A 7 BANDES
PRAT DE CALL

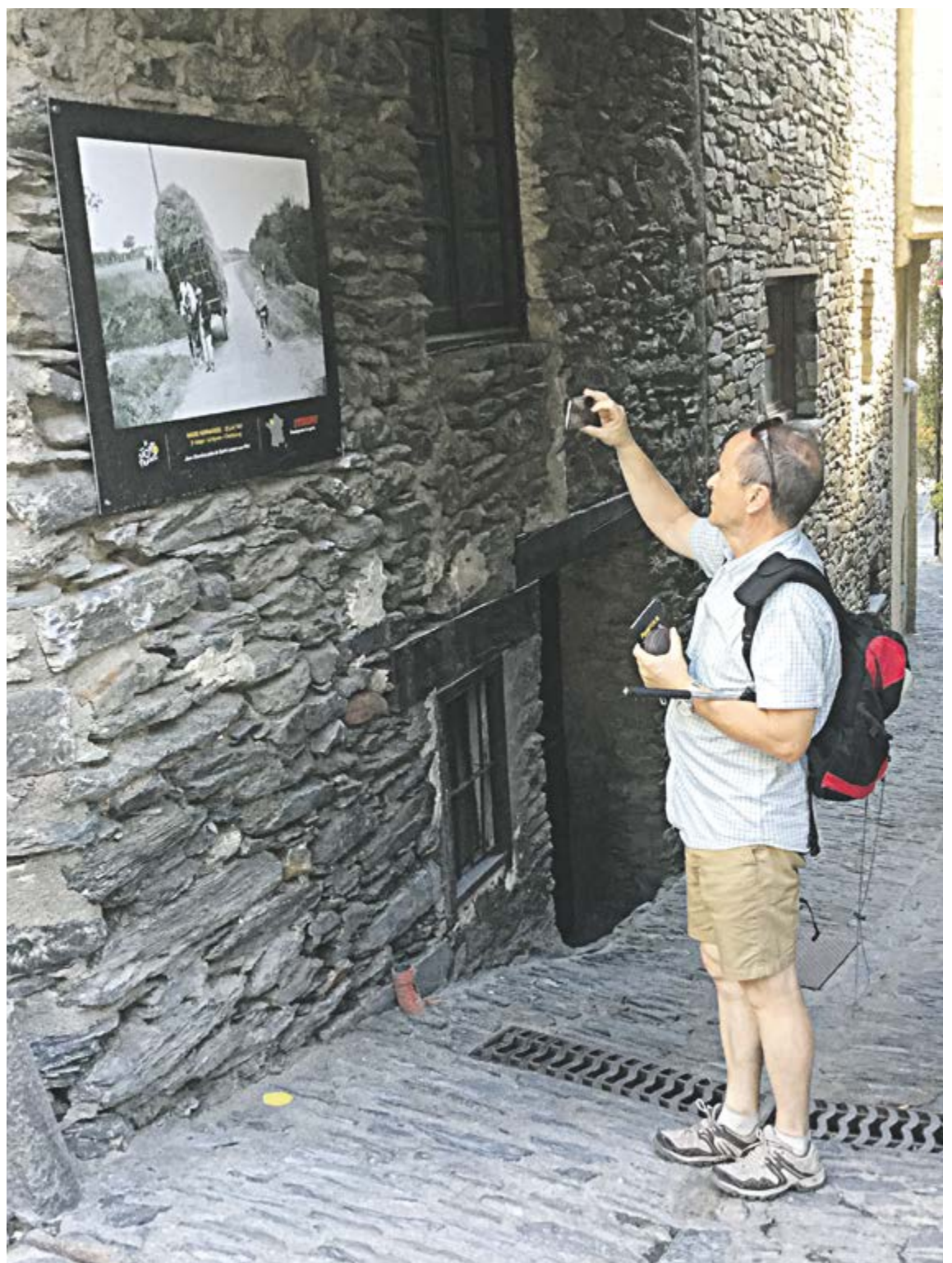
Cultura

Divendres 7
a les 21 h
34è FESTIVAL NARCISO YEPES
ORDINO I FUNDACIÓ CRÈDIT
ANDORRÀ. FUSIÓ BLAUMUT &
ONCA
Auditori Nacional d'Andorra

Esports

Del 7 al 9
ELS 2900 ALPINE RUN
Pics de l'Estanyó, Serrera
i Font Blanca

Cultura

**Dimenge 9
a les 12 h**

34è FESTIVAL NARCISO YEPES
ORDINO I FUNDACIÓ CRÈDIT
ANDORRÀ. ONCA BÀSIC
«TRIO VA DE CORDA»
Església parroquial d'Ordino

Cultura

**Dimenge 16
a les 12 h**

34è FESTIVAL NARCISO YEPES
ORDINO I FUNDACIÓ CRÈDIT
ANDORRÀ. «HARRY POTTER.
UN MUSICAL INNOMINABLE»
Auditori Nacional d'Andorra

Gent gran

**Dilluns 31
a les 17.30 h**
CASTANYADA
Casa Pairal

novembre

Joventut

Del 2 al 4
ACTIVITATS JOVES
PER TOTS SANTS
PIJ

Educació

**Dimarts 15
a les 21.30 h**

ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD
«EL DOL: COM EXPLICO
LA MORT AL MEU FILL»
L'indret, la Massana

Gent gran

Dimarts 11
SORTIDA DE LES VALLS
DEL NORD
VISITA AL BALNEARI DE LLO
Casa Pairal

Benestar social

**Dimarts 18
a les 18 h**
CICLE DE XERRADES
DEL SAD «EL RIURE
COM A TERÀPIA»
Casa Pairal

Popular

**Dilluns 31
a les 21 h**
CASTANYADA POPULAR
Plaça Major

Popular

**Dimenge 13
a les 13 h**
25a MOSTRA
GASTRONÒMICA D'ANDORRA
ACCO

Infantil

**Divendres 18
a les 18 h**
CONTACONTES
LA CASTANYERA
Bebeteca

Educació

**Dimarts 11
a les 21.30 h**
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD
«QUÈ ENS ENSENYEN
ELS DIBUIXOS DELS NENS»
Casa pairal, Ordino

Cultura

**Divendres 21
a les 21 h**
34è FESTIVAL NARCISO YEPES
ORDINO I FUNDACIÓ CRÈDIT
ANDORRÀ. MANEL.
«JO COMPETEIXO»
Auditori Nacional d'Andorra

Cultura

**Divendres 14
a les 21 h**
34è FESTIVAL NARCISO YEPES
ORDINO I FUNDACIÓ CRÈDIT
ANDORRÀ. BEBE.
«CAMBIO DE PIEL»
Auditori Nacional d'Andorra

Cultura

**Dilluns 24
a les 17.30 h**
DIA INTERNACIONAL
DE LES BIBLIOTEQUES
TALLER DE PAPIROFLÈXIA
Biblioteca comunal

L'Ordino de...

Cecili Núñez

El Ceci assegut en una jardinera al carrer Major d'Ordino, línia de meta de l'Andorra Ultra Trail Vallnord.

Encara no fa ni un mes que Cecili Núñez va acabar la Ronda dels Cims en la 21a posició de 132 *finishers* —recordem-ho, una cursa de 170 km i 13.500 m D+— i ja té ganes de tornar a trotar. «Diuen que tragues al voltant d'un mes a recuperar-te. En cursa, normalment perdo entre 3 i 4 kg. El que més pateix són les articulacions i els peus, encara no tinc sensibilitat a la planta ni als dits i espero no tenir cap

que es necessita per fer aquest tipus de prova, per la resistència psíquica que exigeix. El món de la competició no li ve de nou, dels 5 als 17 anys ho va donar tot per la natació i amb això es guanya la vida com a cap d'activitats del CEO. La febre de córrer va començar amb una inscripció a la Travessa d'Estiu, la primera cursa que feia, i ja tenia 29 anys. Un altre tòpic trencat, mai no és tard si se'n tenen ganes... «Va

amb un entrenador amb l'objectiu d'una millora professional, que va arribar per una altra via, així és que va aprofitar la bona forma física per participar en la Celestrail el 2013; un any després, el 2014, va fer la Mític, i el 2015 es va plantejar de fer la Ronda dels Cims, que finalment va decidir ajornar per la paternitat. L'Emma ja té 13 mesos i les seves estones de son han servit d'hores d'entrenament al seu pare. «He intentat no perdre'm res de la meua família, però el temps és el que és». Ho diu ben clar, a la Ronda dels Cims un no s'ho passa bé, difícilment s'aturarà a contemplar el paisatge, un altre tòpic... i ja en són tres. «L'experiència és molt bèstia, hi ha moments que t'agafa un defalliment i et quedes paralitzat, penses que no pots continuar, però tires de cap quan s'aturen les cames», ens explica. El seu objectiu era baixar de les 40 hores i ho va aconseguir amb 39 h 45 min. Fins i tot va tenir temps de fer un amic a la cursa, el Julio Rodrigues —amb dues Mítics a

l'esquena—, que va quedar 22è; van entrar junts a la meta. «Vam passar la nit junts i cap a les sis, a Claror, vam menjar i vam anar tirant, ens vam recuperar molt; no m'agrada saber la posició, fins que no vam arribar a Incles no ens van dir com anàvem». «De la collada dels Meners fins a Ordino vam avançar quatre corredors, fins i tot l'americana», re-

«Els qui vulguin córrer, que s'ho prenguin amb calma»

corda. Però el patiment s'oblida i et queda la satisfacció d'haver arribat. Dues o tres curses a l'any són suficients, els entrenaments són exigents i no té més hores. «Si tingués un espònsor, potser sí que ho deixaria tot, ho provaria, si més no». D'entrada repeteix els 2900 Alpine Run a l'octubre. Ja ho saben, aquells que vulguin llançar-se a la piscina, escoltin el Ceci: «Amb molta calma... que s'ho prenguin amb molta calma».

«No sé si és l'ambient, la motivació de preparar la cursa o assolir un objectiu, però enganxa»

lesió, fins que no tornes als entrenaments no saps si t'has fet mal». No hi ha cap raonament lògic, això enganxa, és evident. «No sé per què, si és la satisfacció, l'ambient, la motivació de preparar la cursa o assolir un objectiu, però enganxa». Als seus 34 anys, el Ceci, com el coneix tothom a Ordino, trenca amb el tòpic de la veterania que diuen

ser un bon moment per deixar de fumar i superar la nostàlgia de les gresques adolescents. T'ho poden dir els meus amics, jo no caminava... sóc caçador i havia de sortir dues hores abans per no endarrerir el pas al grup». Res més lluny de l'arrogància i dels superherois vigorèctics, el Ceci és de carn i ossos, autèntic! Durant un temps es va preparar

Què podria dir del meu amic Ceci? Si no ho veig, no m'ho crec.

Com ell bé diu, quan anàvem a caçar l'havíem d'empènyer, i fins i tot era l'únic que sempre aprofitava el viatge de l'helicòpter que ens pujava el material per no haver de fer un pas... i mireu-lo ara, acabant curses de muntanya d'alt nivell i en una posició digna d'envejar per a molts que fa anys que es dediquen a aquest tipus de curses.

Si fa uns anys m'ho haguessin explicat, m'hauria fet un tip de riure.

Només puc expressar un sentiment d'admiració per un bon amic amb un gran esperit de superació, que ens ha deixat a tots els que el coneixem ben acollonits!

Estic orgullós d'aquesta gran persona que assoleix els reptes sempre amb humilitat. Ara sí que ens has demostrat que pots aconseguir tot el que et proposis.

Àlex Gaspà